ויליף סוף הקדש מתחילת הקדש מה תחילת הקדש יורש מימר אף סוף הקדש יורש סומך (א) ר' יהודה האי ואם המר ימיר מאי עביד ליה לרבות (א) את האשה וכדתניא [א] לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא (ב) לשון זכר שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו (א)אשה מנין (ב)ת"ל ואם המר ימיר לרבות את האשה ולר"מ אשה מנא ליה נפקא ליה (ג) מואם ור' יהודה ואם לא דריש ובין ר"מ ובין ר' יהודה טעמא דרבי קרא לאשה הא לא רביה קרא ה"א כי עבדא תמורה לא לקיא (ג)והאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל [1]איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה (ד) איצטריך מהו דתימא ה"מ עונש דשוה בין ביחיד בין בצבור אבל הכא כיון דעונש שאינה שוה בכל הוא דתנן (ה) (ד)אין הצבור והשותפין עושין תמורה אשה נמי כי עבדא לא לקיא (ו) קמ"ל: בעי רמי בר חמא קטן מהו(ה) (ז) שימיר היכי דמי אילימא בקטן שלא הגיע לעונת נדרים (ח) לא תיבעי לך דכיון אקדושי לא אקדיש אמורי ממיר אלא כי קמבעיא ליה בקטן (ט) (ו)שהגיע לעונת נדרים מי אמרינן (י) כיון דאמר מר איש מה ת"ל [2]כי יפליא נדר (ז)לרבות (ח)מופלא הסמוך לאיש דקדשו קדוש מדאקדושי מקדיש אמורי נמי ממיר או דלמא (יא) כיון דלאו בר עונשין הוא בתמורה לא (יב) מיתפיס (כ) אם תימצי לומר קטן עביד תמורה דהא אתי לכלל עונשין עובד כוכבים מהו שימיר מי אמרת מדאקדושי מקדיש (יג) דתניא (ט)איש איש מה תלמוד לומר איש איש (י)לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל אמורי נמי ממיר או דלמא כיון דלא אתי לכלל עונשין כי עביד תמורה לא קדשה: אמר רבא ת"ש(ל) דתניא קדשי עובדי כוכבים (י)לא נהנין ולא מועלין (מ)ואין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא (יד) (נ)אין עושין תמורה (ס)ואין מביאין (עליהם) נסכים אבל קרבנו טעון נסכים דברי ר"ש א"ר יוסי בכולן אני רואה להחמיר (ע)בד"א בקדשי מזבח (פ)אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן קתני מיהא אין עושין תמורה (טו) ורמי בר חמא בהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים לא קמיבעיא לי [כ] כי קמיבעיא לי בהקדיש עובד כוכבים ומתכפר (טז) בישראל בתר מקדיש אזלינן או בתר מתכפר אזלינן תיפשוט ליה מדר' אבהו(י) דא"ר אבהו א"ר יוחנן (צ)המקדיש מוסיף חומש (ק)ומתכפר עושה תמורה והתורם משלו על

הכי גרסינן **ויליף סוף הקדש מתחלת הקדש כו':** **את האשה.** שתמורתה תמורה ולקיא משום לאו דלא ימיר [ויקרא כז]: **אלא בלשון זכר דכתיב לא יחליפנו.** [שם] דהיינו לשון זכר ולא כתיב לא תחליפנו דהוי לשון נקבה: (ג) **מה סופנו לרבות כו'.** כלומר מהיכן נלמוד שסופנו לרבות את האשה: **ת"ל ואם המר ימיר.** [שם] (יז) מדכתיב קרא תרי זימני: **ולר' מאיר.** דאיצטריך ליה ואם המר ימיר לרבות יורש אשה מנא ליה: **נפקא ליה מוי"ו.** מדמצי למכתב אם המר ימיר וכתיב ואם: **לא לקיא.** (יח) [ג] דאם המירה תמורתה אינה תמורה: ומשני ה"ג הני מילי לאו שיש בו מעשה. בהני עונשין שוין זה לזה דכתיב אשר יעשו(ד) דמשמע עונשין שיש בהן מעשה כגון חילול שבת ושאר איסורים שיש בהן מעשה אבל (יט) לאו שאין בו מעשה כגון תמורה דבדיבורא תליא מילתא אימא לא תילקי קמ"ל: ל"א(ו) כתוב בספרים **הני מילי עונש דשוה בין ביחיד בין בצבור.** בהאי עונש הוא דהושוו זה לזה אבל הכא בתמורה (כ) אין צבור(ו) עושין תמורה כדאמרינן באידך פירקין (דף יג.) וקא מפיק ליה ממעשר: **שלא הגיע לעונת נדרים.** כגון דהוי פחות מי"ב שנה דהכי אמרינן במסכת נזיר (דף סב.) איש כי יפליא מה ת"ל דהכי מצי למכתב איש כי ידור נדר אלא לרבות מופלא הסמוך לאיש כגון בן י"ב שנה דכיון שיודע להפלות לשם מי נדר ולשם מי הקדיש נדרו נדר והקדשו הקדש פחות מכן אפי' (כא) ידע למי נדר ולמי הקדיש אין בדבריו כלום יותר על כן כגון בן י"ג שנה אע"פ שאינו יודע לשם מי הפליא הוו מעשיו מעשה: **אקדושי לא מקדיש.** כדפרישית לעיל דאין בדבריו כלום: **אמורי מימר.** בתמיה כי היכי דלילקי: **שהגיע לעונת נדרים.** דהוי בן י"ב שנה דקאמרינן התם(ח) דנדריו נבדקין ואם יודע לשם מי הפליא הוו מעשיו מעשה ואי לא לא: **דלאו בר עונשין הוא.** עד י"ג שנה: **לא מיתפיס.** בה תמורה דכתיב לא יחליפנו ולא ימיר אותו והיה הוא ותמורתו כלומר (כב) מאן דאיתיה בכלל לא יחליפנו ולא ימיר כגון בר עונשין איתיה נמי בכלל והיה הוא ותמורתו יהיה קדש דמתפיס בתמורה לאפוקי קטן דלאו בר עונשין הוא: **ואפילו אם תמצא לומר קטן עביד תמורה כו'.** רבותא אתא לאשמועינן ולא משום דליתיה הכי: **מדאקדושי מקדיש.** דהא (כג) מרבינן במנחות (עג:) איש איש (ט)מבני ישראל אשר יקריב קרבנו [ויקרא כב] ואמרינן מה ת"ל איש איש לרבות עובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל: **דלא אתי לכלל עונשין.** דעובד כוכבים לא לקי לעולם אבל קטן אתי לכלל עונשין כשהוא בן י"ג שנה ויום אחד: **לא נהנין ולא מועלין.** שאם נהנה מהן לא מייתי קרבן מעילה דלא דיינינן ליה כשאר קדשים שהנהנה מהן מעל משום דלא אסור בהנאה אלא מדרבנן כדלקמן [ג.]: **ואין חייבין עליהן**(כד) **כו'.** כדמסיק לקמן [שם]: **ואין מביאין כו'** ה"ג **ואין מביאין נסכים** ול"ג **עליהן.** והכי (כה) פירושא דאין מביאין נסכים של עובדי כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדב נסכין בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין כדאמרינן [ד] במסכת שקלים (פ"ז מ"ו) שזו אחת מן התקנות שתיקנו ב"ד דעובד כוכבים ששילח עולתו ודמי נסכיהן ממדינת הים מקבלין הימנו [ה] אבל קרבנו ודאי טעון נסכים דבהדי קרבנו מביא נסכים: **בכולן רואה אני להחמיר.** דלא נהנין ומועלין וחייבין עליהן משום פגול נותר וטמא כשאר קדשים חוץ מן הנסכים דודאי אין מביאין: **בד"א.** לעיל קמהדר ואמילתיה דת"ק והי"ק בד"א דקאמר תנא קמא אינו מועלין בקדשי מזבח של עובד כוכבים: **אבל בקדשי בדק הבית.** שהקדישו עובד כוכבים מועלין ובמסכת זבחים מפרש טעמא בפ' ב"ש (דף מה.) ולית דגרסי לה נמי לקמן(ט) הכא בתמורה: **קתני מיהא.** דקדשי עובדי כוכבים אינן עושין תמורה ותיפשוט מהא: **אמר לו בהקדש עובדי כוכבים.** כלומר אי משום הא לא איריא דמהכא ליכא למיפשט כלל דהיכא דהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים שהפרישו לצורך כפרת עצמו: **לא קמיבעיא לי.** דאין הקדשו עושה תמורה הואיל ולא אתי לכלל עונשין: **ומתכפר ישראל.** שהפרישו עובד כוכבים לצורך ישראל שיתכפר בו ישראל: **בתר מקדיש אזלינן.** והמקדיש הוי עובד כוכבים דלא אתי לכלל עונשין ואינו עושה תמורה: **או בתר מתכפר.** שהוא ישראל ואיתיה בכלל מלקות: ה"ג [ו] **תיפשוט ליה מהא דאמר ר' אבהו.** לקמן: **המקדיש מוסיף חומש.** שאם רוצה לפדות הקדשו כגון שנפל בו מום יכול לפדותו ומוסיף חומש אבל מימר אינו מוסיף חומש דכתיב אם המקדיש וגו' (ויקרא כז) על הקדש ראשון אתה מוסיף חומש ולא על הקדש שני כגון תמורה (כו): ע"א שאם הקדיש בית או שדה ואתו בעלים לפדותו לא פרקי בלא חומש דכתיב (שם) ואם המקדיש יגאל ויסף חמישיתו אבל אם גאלו אחר לא חייביה רחמנא ליתן חומש: **ומתכפר עושה תמורה.** שאם הפריש ישראל קרבן כדי שיתכפר בו חבירו ישראל ואמר המתכפר זו תחת זו תמורתו תמורה ולוקה דכיון שהופרש לצורכו קרינא ביה קרבנו(י) דבתר המתכפר אזלינן ותיפשוט מהא: **והתורם.** מתבואה שלו על טבלין של חבירו לפוטרו מן המעשרות: (כ)**טובת הנאה שלו.** של תורם שיכול ליתנו לכל כהן שירצה (ל)(אי נמי) (כז) ואם אמר לו ישראל הילך סלע זה ותנה לבן בתי כהן הוי אותו סלע של תורם ולא של (כח) נתרם בשבילו ולא מצי טעין הלה כיון שנתרמה על טבל (כט) שלו נמצא דנותן סלע על של עצמו. הך מילתא דרבי אבהו תלת מילי נינהו: **הכא הוא דקאתי**(ו) **מכח ישראל.** שהרי הפרישו ישראל ואהכי אזלינן בתר מתכפר דהוה ליה תחילתו וסופו ביד ישראל דאיתיה בכלל עונשין: הכי גרסינן **אבל הכא הכי קמיבעיא ליה מי בעינן מתחילה ועד סוף דתיקו ברשות מאן דעביד תמורה.** כלומר אבל הכא בהקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל מי בעינן מתחילת הקדש ועד סופו שתעמוד ברשות האדם הראוי לעשות תמורה כגון ישראל והך בהמה כיון דתחילת קדושתה הויא מכח עובד כוכבים אף על גב דהוי המתכפר ישראל אינו עושה תמורה או דילמא כיון דלבסוף אתיא ביד מתכפר וחזו למיעבד תמורה תפסה בה קדושת תמורה. תיקו:

ואין מביאין נסכים. פרש"י ואין מביאין של עובד כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדבין נסכים בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין כדאמר במסכת שקלים (דף יא עמוד ד) דזה אחת מן התקנות שהתקינו ב"ד דעובד כוכבים ששלח עולתו ודמי נסכו ממדינת הים שמקבלין ממנו אבל ודאי קרבנו טעון נסכים דבהדי קרבנו (טעון נסכים ו) מביאין נסכים משל צבור: **במה** דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין. פרש"י דאתאן לר"ש ור"י פירש דמסקנא דמילתא דר' יוסי וה"ק רבי יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר והא דקאמר ר"ש אין מועלין בהן בד"א בקדשי מזבח כו' וכתוספתא משמע כפרש"י דליתא בהדיא אבל בקדשי בדק הבית מודה רבי שמעון: **קתני** מיהת אין עושין תמורה. וא"ת ודילמא לרבי יוסי קבעי דאמר בכולן להחמיר וי"ל דניחא ליה לאוקומי הבעיא אף לר"ש ע"ל דע"כ דלרבי יוסי לא אפשר לאוקומי הבעיא דכיון דאית ליה דעושין תמורה דאפילו את"ל דהיינו על ידי ישראל ומבעיא ליה לרמי בר חמא אם העובד כוכבים עצמו אפשר לעשותה הא לא מלית אמרת דע"כ אם ישראל מתפיסה צריך שיאמר העובד כוכבים כל הרוצה להמיר יבא וימיר ואם העובד כוכבים עצמו אין עושה תמורה היאך אפשר לעשות עולה:

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ח:
י ב מיי' פי"א מהלכות נדרים הלכה ד טוש"ע י"ד סימן רלג:
יא ג מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכ' ב:
יב ד מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה טו:
יג ה מיי' פי"ח מהלכות פסה"מ הלכה כד:
יד ו מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ו:
טו ז מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ה:
טז ח מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה טו:
יז ט מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ב:
יח י מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ד:

מוסף רש"י

ד שוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה. [illegible] ים, אבל עשה לא הוי עונש, הלכך מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, אבל לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא נשים חייבות (יבמות פד:) מכאן שהנשים חייבות על כל לא תעשה שבתורה [illegible] עונשין מלקות (פסחים מג.). מה תלמוד לומר איש איש. [illegible] איש מבית ישראל ומן הגר [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

א) לפי גירסת רש"י צ"ל מה סופינו לרבות את האשה ת"ל כו' וכ"ה במנחות עג. ע"ש צ"ק, ב) [ערכין ב:], ג) סוכה מב. ב"ק טו. קדושין לה. יבמות פד: פסחים מג. נדה מח., ד) [לקמן יג.], ה) שימיר בקטן שלא כו' צ"ק, ו) [נזיר סב.], ז) [שם סב. מנחות עג: חולין יג.], ח) תוספתא דזבחים פ"ה ה"ד זבחים מה., ט) [ערכין ה:], י) זבחים ו. לקמן י. [יומא נ: נדרים לו:], כ) [במדבר ה], ל) [וליכא צ"ק], מ) [נדה מה:], נ) [צ"ל מכיח], ס) [דף ג.], ע) [במדבר ו. ועי' לקמן י.], פ) [מכאן שייך לעמ' הבא], צ) צ"ק מ"ח.

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּייָ וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא: במדבר ה ו
2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יַפְלִא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת לַייָ: ויקרא כז ב

הגהות הב"ח

[illegible]

הגהות הגר"א

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible] לישנא שהעובדי כוכבים אין מביאין על קרבנן נסכים משלהן (והא דאמרינן) והא דתנן במס' שקלים עובד כוכבים ששילח עולתו ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו היינו תקנתא דרבנן דז' דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהם ולא מדאורייתא ולהאי לישנא דכתב ואין מביאין נסכים בפני עצמן היינו דאין מתנדבין להביא נסכין (בפני עצמן) בלא זבח אבל קרבנם טעון נסכים (בין) או משלהן (בין) או משל צבור דנפיק מכל נדריהם כדמפרש בפרק ואלו מנחות: [בכולן להחמיר. דמועלין בהן וחייבין משום פגול כו'] אבל בקדשי בדק הבית מועלין. דקדשי ה' נינהו (ולרמי בר חמא דקא בעי לה קסבר מהכא לא תפשוט דהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים לא קא מיבעיא ליה. דודאי אין עושין תמורה כי קא מבעיא ליה הקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל לפטור חובתו של ישראל בתר מקדיש אזלינן ומקדיש עובד כוכבים הוא ואין עושה תמורה או בתר מתכפר דישראל הוא אזלינן ועושה תמורה: מקדיש מוסיף חומש כשהוא גואל הקדשו: ומתכפר עושה תמורה. אלמא בתר מתכפר אזלינן:

אמר ליה כי אם אלא בהקדיש] בהקדיש עובד כוכבים כו' כלומר פשיטא דאין אותו קרבן עושה תמורה תימה לר' יוסי דאמר קדשי עובד כוכבים [illegible] עושה תמורה למה שנה בעייתו משום ח"ש דרבא לימא אליבא דר"ש לא קמבעיא ליה דאין קרבנו עושה תמורה כי קא מבעיא ליה אליבא דר' יוסי דאמר קרבן עובד כוכבי' עושה תמור' אי אמרינן הי"מ (אם) [דוקא] ישראל ממיר בקרבן העובד כוכבי' אבל הוא עצמו כיון דלא אתי לכלל ענש [אינו] ממיר וי"ל דהא נמי פשיטא לר"י דעובד כוכבים עצמו ממיר דאל"כ איך ממיר ישראל בקרבנו הא אין אדם ממיר בקרבן שאינו שלו אלא ע"כ כשאמר העובד כוכבים מי שרוצה להמיר יבא וימיר ואם הוא אינו יכול להמיר גם אנו לא נוכל להמיר [illegible]

א) עי' בתוס' מנחות (דף עג:) ד"ה לא להכילא: [illegible] ב) עי' במנחות שם דמשמע דבנסכים הבאין עם הזבח [illegible]